

Milczenie Polaków

W styczniu 2024 oglądałam w EWTN (Eternal Word Television Network, polecam) wywiad z kard. Gerhardem Müllerem na temat Kościoła i świata. Ten niemiecki duchowny przeciwstawia się pomysłowi akceptacji „mniejszości seksualnych” i zmian w stosunku Kościoła Katolickiego do małżeństw jedнопłciowych, błogosławienia par homoseksualnych, więc słusznie został poproszony o wygłoszenie swoich opinii przez konserwatywną katolicką stację telewizyjną. Tylko – dlaczego on, a nie np. jakiś polski hierarcha?

Nic nowego nie powiedział, po prostu streścił stanowisko Kościoła wobec tych spraw. I od razu przypomnienie: którzy polscy hierarchowie pofatygowali się poznać na tyle język angielski (obecnie język światowy), aby swobodnie w nim przemawiać? To jedno.

A druga sprawa, dlaczego niemal nikt na świecie nie zwraca się do polskich hierarchów z prośbą o opinię? Polska jest najbardziej katolickim krajem w Europie i dziennikarze zajmujący się Kościołem powinni stać w kolejce do polskich kardynałów i biskupów. Ale nie stoją. Dlaczego? Czy tak, jak wielu Polaków, hierarchowie szukają niewidoczności, gdy przyjdzie do wchodzenia na światową scenę i przemawiania, pouczenia tych osób na świecie, które są członkami Kościoła Katolickiego? Ta pewność siebie, której są tak pełni przemawiając do swoich owieczek w Polsce całkowicie znika, gdy ktoś ich przez przypadek wepchnie na scenę międzynarodową.

Kard. Mueller wypowiadał słuszne myśli, ale w jego słowach brak było odkrywczych sformułowań, które usprawiedliwiłyby poproszenie jego właśnie o komentarz. Jednakże wypowiadał swoje sądy z pewnością człowieka, który wie, że jest na szczycie hierarchii prestiżu i że oddanie mu głosu słusznie mu się należy. A przecież należy do niemieckiej katolickiej wspólnoty, która w chwili obecnej traci członków i której przywódcy proponują rozwiązania, wyłączające ich z Kościoła Powszechnego. Nie ma więc wiele do pokazania na usprawiedliwienie tego prestiżu, którym jest obdarzany. Widzę go raczej stojącego przed mikrofonem i mówiącego: jestem przerażony tym, co się dzieje w moim, niemieckim Kościele, przepraszam was za to, czuję, że część winy jest po mojej stronie i po stronie innych niemieckich hierarchów, nie potrafiliśmy zarządzać naszą owczarnią. Ale kardynał nic takiego nie mówi, raczej poucza, jak należy rozumieć to, co się na świecie dzieje.

Albo taka historia. W polskich katolickich mediach ukazała się informacja, że Polskę odwiedził jakiś holenderski kardynał, który oczywiście coś tam powiedział. Polski ksiądz uważał za stosowne streścić i przetłumaczyć jego wypowiedź na temat przyszłości Kościoła w Europie. Holenderski hierarcha zaopiniował, że przyszłość należy do małych wspólnot. Znów pojawia się pytanie, dlaczego nie ma tu odwrotności, dlaczego katolicka prasa w Holandii nie zatroszczyła się o wywiad z polskim kardynałem na temat przyszłości Kościoła w Europie, w Polsce, w Holandii? Zaś mówienie o tym, że każdy polski hierarcha powinien polecać swoich polskich kolegów hierarchom z zagranicy – jest już wycieczką w krainę fantazji.

3 lutego 2024 roku w NYT pojawił się artykuł o tanich wakacjach: <https://www.nytimes.com/2024/01/31/travel/where-to-travel-cheaply-2024.html>. Od Meksyku po Japonię. Pomijając Polskę. Ale była możliwość komentarzy, więc do dzieła zabrali się przedstawiciele różnych narodowości – zachwalając swoje. Ani jeden Polak/Polka nie pofatygował się napisać krótkiego komentarza o zaletach wakacji w Polsce. Gdzie jest rozumienie tego, że wspólnota wymaga drobnych gestów solidarności wobec innych Polaków? Parę już razy polscy konserwatyści pisali o tym, że setki urzędników nie fatygują się nawet postawić lajka pod wpisami kolegów w mediach społecznościowych. Zaćmienie słońca w USA 9 kwietnia 2024 było dobrą okazją przypomnienia amerykańskim literaturoznawcom o „Faraonie” Bolesława Prusa, gdzie zaćmienie słońca wykorzystane jest do celów politycznych. Ale nie słyszałam o żadnym amerykańskim poloniście, który by starał się rozbudzić zainteresowanie polską literaturą w ten sposób. Jeżeli takie elementarne wyrazy solidarności nie są praktykowane, nie warto nawet zaczynać mówić o bardziej skomplikowanym wyrażaniu poparcia i reklamy.

Harcownik internetu Daniel Foubert (pół-Polak, pół-Francuz) zauważył, że Polacy pragną wolności i potrafią ponosić na jej rzecz ofiary; ale nie rozumieją, że mają pewne obowiązki wspólnotowe, które należy wypełniać i których beneficjentami powinni być inni Polacy, zupełnie nam nieznanymi. To poczucie wspólnotowego obowiązku jest dobrze rozwinięte u Niemców, Francuzów – właściwie u wszystkich „wygranych” w Europie. Świetnie działa również wśród Ukraińców i Żydów. Kuleje wśród Polaków. Dlaczego działanie na korzyść tego nieznanego i pewnie nie idealnego Polaka czy Polki jest tak

zaniedbywane? Echa rozbiorów? Zaszczepienie bakcylem *homo sovieticus*? Dlaczego Polacy tak rzadko zabierają głos nawet w sytuacjach, w których mają szansę być usłyszani?

Wydaje mi się, że Foubert dotknął tu ważnego problemu. Rozentuzjasmowani polscy kibice otaczają każdego Polaka, który już został uznany i zaaprobowany przez zagranicę, od futbolisty Lewandowskiego po noblistkę Tokarczuk; ale nie słyszałam o żadnym Polaku, który został wywindowany na forum międzynarodowe przez uporczywe budowanie jego wizerunku w świecie przez jego współziomków. To „oddawanie głosu innym” jest wadą narodową, i nie przykryją jej (obficie obecne w mediach społecznościowych) opisy rocznic bitew wygranych i przegranych, czy upamiętnienia cierpień polskich patriotów. W perspektywie światowej jest to równoważne z milczeniem. Brak głosu Polski na forach międzynarodowych jest częściowo wynikiem tego milczenia. Foubert chciałby, aby przestało ono być polską charakterystyką. Należy mu się wdzięczność za sygnalizowanie tego problemu.

Ewa Thompson, Rice University